

Kálló Marianna

Függönyök készítése

NSZFI
NEMZETI SZAKKÉPZÉSI
ÉS FELNŐTTKÉPZÉSI INTÉZET

A követelménymodul megnevezése:

Lakástextíliák készítése

A követelménymodul száma: 1325-06 A tartalelem azonosító száma és célcsoportja: SzT-014-30

FÜGGÖNYÖK KÉSZÍTÉSE

ESETFELVETÉS – MUNKAHELYZET

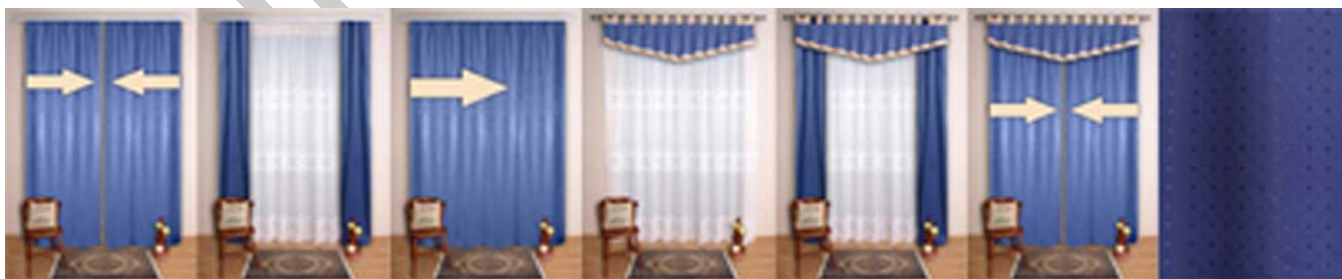
Függönyökkel valamennyien találkozunk mindennapjaink során. Mindenki látott már szobák ablakán, konyhákban, nagy terek elválasztására használt vagy akár színházi függönyöket is. Ezek mind különböző függönyök, anyagukban, színeikben, kivitelezésükben eltérnek egymástól.

A függönyök díszítő textíliák, melyek az ember környezetét, életterét élénkítik, díszítik.

Vizsgáljuk meg közelebbről, milyen függönyökkel vesszük magunkat körül, és hogyan készülnek ezek a díszítő textíliák!

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

A függönyök feladata elsősorban a lakásba való betekintés megakadályozása, a belsejének megvédése a napfény hatásától, valamint a díszítés. A függönyöket színükben a helyiség falainak színéhez, a szőnyegek, bútorok színéhez készítik, méretükben és alakjukban a szoba, az ablakok méreteihez igazítják.

1. ábra. Szobabelső¹

¹ Forrás: <http://www.gardenia.hu> (2010-09-18)

1. A függönyök csoportosítása

1. Fényáteresztő (sztór) függönyök
2. Sötétítő függönyök
3. Római rolók
4. Lapfüggönyök
5. Drapériák
6. Vitrázsok

A fényáteresztő függönyök csoportosítása:

- Stílus szerint:
 - Hagyományos
 - Népművészeti
 - Modern
 - Virágmintás
 - Mesefigurás
 - Kockás/csíkos
- Szín szerint:
 - Fehér
 - Fehér, színes mintákkal
 - Színes
- Helyiség szerint:
 - Konyhába
 - Nappaliba
 - Hálósobába
 - Gyermekszobába
 - Irodába
- Előállítás szerint:
 - Szövött
 - Jacquard
 - Voile
 - Sable
 - Organza
 - Batiszt
 - Stuktúr
 - Lánchurkolt kelmék
 - Tüll alapúak (hatszögletes alapháló)
 - Markezit (rácsos szerkezetű)
 - Rashel mintás
 - Découpé függönyök (hímzett)
 - Maratott függönyök
- Alapanyag szerint:
 - Pamut
 - Poliészter

- Viszkóz
- Kevert szálás, stb.

2. ábra. Fényáteresztő szobai függöny²

A fényáteresztő függönyöket a gazdag formaválaszték jellemzi. Ma már nemcsak fehér színben találkozhatunk velük. A színek itt is tért hódítottak, és már mindenféle változat előfordul a helyiségek falaival, a szőnyegekkel, a berendezési tárgyak színeivel harmonizálva. A fenti ábrán lánchurkolt, bordűrös fényáteresztő függönyt látunk.

3. ábra. Konyhai fényáteresztő függöny³

A konyha ablakán jól mutat a fölül rögzített vitrázs, és hozzá a dekorációként félrekötött fényáteresztő függöny.

² Forrás: <http://www.gardenia.hu> (2010-09-18)

³ Forrás: <http://www.fuggonyfutar.hu> (2010-09-18)

4. ábra. Fényáteresztő függöny étkezőben⁴

Az ábrán látható fényáteresztő függöny színének és formájának köszönhetően kellően beengedi a fényt az étkezőbe. Díszt, és a betekintést gátolhatjuk apró tárgyak ablakba helyezésével.

A sötétítő függönyök csoportosítása:

- Minta szerint:
 - Virágmintás
 - Mesefigurás
 - Kockás/csíkos
 - Népművészeti
 - Egyszerű
 - Egyéb
- Fényáteresztés szerint:
 - Fényzáró (0%)
 - Erősen sötétítő (5–15%)
 - Enyhén sötétítő (25–50%)
- Anyagfelület szerint:
 - Matt
 - Fényes
 - Fényes–matt
- Anyag szövése szerint:
 - Jacquard
 - Mikroplüss

⁴ Forrás: <http://www.fuggonyfutar.hu> (2010-09-18)

- Szatén
- Szóttos
- Taft
- Anyagszélesség szerint:
 - 140–160 cm
 - 170–300 cm

A sötétítő függönyök lehetnek (ld. 5. ábra):

- Két oldalról behúzható (1. kép)
- Dekorsál (2. kép)
- Egy oldalról behúzható (3. kép)
- Felső drapéria (4. kép)
- Felső drapéria és dekorsál (5. kép)
- Felső drapéria és behúzható sötétítő (6. kép)
- Méteráru formában (7. kép)

5. ábra. Sötétítő függönyök⁵

2. A függöny funkciói

A függönyöknek esztétikai szerepükön túl, funkcionális szerepük is van. Szabályozzák a fény beáramlását, vagy teljesen elzárják azt. Hő- és hangszigetelők is, meggátolják, hogy betekintsenek otthonunkba. A betekintés kultúránként változó, mindenesetre a hálószobákat rendszerint elfüggönyözik. A mi kultúránkban fényáteresztő függöny szinte mindig kerül az ablakokra. Terek elválasztására térelválasztóként is használjuk őket. A színházi függönyök különleges kikészítésének köszönhetően gátolják a tűz terjedését, biztonsági szempontból használják őket a nézőtér és a színpad között.

⁵ Forrás: <http://www.fuggonyfutar.hu> (2010-09-18)

A többféle funkciónak és elvárásnak megfelelően a függönyök alapanyaga, megjelenése, kikészítési módja és gyártási technológiája igen változatos. Alapanyagukat tekintve lehetnek természetes alapúak, vegyi szálak vagy keverékek. Gyártási technológiájuk szerint készülhetnek szövással vagy lánchurkolással. A sokféle alapanyag használata mellett a vezető designerek sokszor meglepő anyagokat is beleszőnek a textíliába, például tollat, fémszálat, strasszt, flittert vagy gyöngyöt.

Árnyékoló hatásukat tekintve lehetnek fényáteresztő, könnyű függönyök és ezek mellé rendelt sötétítő, illetve dekorációs függönyök. Bármely anyagra és bármely funkcióra készülhet többféle forma. Lehetnek roló, tábla, vitrázs vagy sztórfüggönyök, sokféle oldalszárny- és függönyfej-kialakítással. Készítésüknél és felhasználásuknál figyelembe kell venni, hogy a napsugarak roncsolják a függönyök alapanyagát, különösen a természetes alapúkat. Ahogy az alapanyagok, úgy a megjelenés formái is igen változatosak. Mindez függ a helyiség tájolásától, valamint a személyes igényektől.

6. ábra. Fényáteresztő és dekor függöny⁶

A függönyök felfogatásához egyszerű, könnyen mozgatható szerkezeteket kell választani. A függönytartók legegyszerűbb és legelterjedtebb formája a sín. Ez egy-két, illetve három egymás mellé helyezett egységből áll, és a mennyezetre van erősítve. A síneken futó kis kocsikba akasztják be a függönyre erősített kampókat. A sínek egymástól való távolsága attól függ, hogy mekkora anyagmennyiséget gyűjtünk össze, mert az egymás előtti rétegek mozgásukban nem akadályozhatják egymást.

⁶ Forrás: <http://www.fuggonyfutar.hu> (2010-09-18)

A rúdkarnisok típusát nyílászárók fölé, a falra kell elhelyezni, ügyelve a nyithatóságra. Nagy távolságoknál kevés a két tartóelem, mert a rudak behajlanak, ezért középső részüket is rögzíteni kell. Karikával, szalagos kapcsolással, vagy ringlikkel akaszthatják rá a textíliát. Könnyű anyagok esetében fa rudak helyett alkalmazhatnak feszített fém rudakat is.

Tetőtéri ablakoknál is alkalmazhatnak rúdkarnisokat. A ferde sík alatt is rúdon rögzítik a textíliát, a belógás megakadályozása érdekében.

Néhány közismert és gyakori függönyanyag:

- Etamin: rácskötésű pamut alapanyagból, vagy egyéb anyagból vászonkötéssel készült, vékony, rácsszerkezetű, áttetsző szövet. Szélessége: 80–100 cm és 70–80 p/m² tömegű;
- Grenadine: ritkaszövésű, vászonkötésű pamutszövet. Mercerezett pamutfonalból, rácskötéssel vagy kockás mintával díszített vászonkötéssel készül. Szélessége: 80–100 cm és 70–80 p/m² tömegű;
- Madras: vászonkötésű ritkaszövésű pamutszövet;
- Voile: átlátszó fátolszerű szövet, amely többnyire pamutból készül, de készülhet selyemből és viszkózszelyemből is. A lánc- és vetülékfonalak különleges cérnából készülnek, ami szemcsés fogást ad. Ez az oka annak is, hogy ha a szövetet egymásra fektetik, az egyenletes szövet fénytörése moiré hatást mutat.
- Tüll: átlátszó, egyenlő nagyságú, hatszögletű lyukakkal készített textiltermék. A tüll a függönyök alaphálóját, melyekre a mintát készítik. Anyaga pamut, hernyóselyem, műselyem vagy szintetikus fonál.
- Borsótüll: mindkét fonalrendszere cérna, fésült vagy nyújtott pamutfonál.
- Rácsostüll: anyaga pamutcérna. A lyukak négyzet vagy négyszög alakúak.

A tüll elnevezését Tulle francia városról kapta, amely 1800 előtt Franciaországban a tüllhöz hasonló kézi csipke háziipar központja volt. 1808-ban John Heathcoat készített olyan gépet, amely ezt a textíliát először állította elő mechanikus úton.⁷

3. A függönyök alapanyagai

1. Fényáteresztő függöny anyagok

Organza

A fényáteresztő függönyök egyik leggyakrabban használt alapanyaga. Egyszerű, mintás és maratott típusai igen kedvelt textíliák. Fényüket tekintve készülnek matt és magas fényű kivitelben is. Laza szerkezetű, áttetsző kelme. Hagyományosan selyemből készült, de ma már leginkább viszkózból vagy poliészterből szövik.

⁷ Forrás: Bock Sándor: Ruhaipari anyag-és áruismeret II. (1983)

Az egyszerűbb selyem organzákat Kínában, a Jangce-folyó mentén található műhelyekben szövik, a durvább tapintásúakat Indiában, Bangalore-ban, a legelőkelőbbeket Francia- és Olaszországban gyártják.⁸

Az organza szintetikus filament fonalakból álló, merev vászonkötésű szövet. Tapintása lágy, könnyen konfekcionálható, sokoldalúan használható. Könnyen csúszik, ezért a gyártás és felhasználás során e tulajdonságát figyelembe kell venni. Fényáteresztőként alkalmazva az ablak méretének két és fél vagy háromszoros mennyiségét használják. Tisztítás, tárolás után vasalást igényel.

Anyaga 100 % poliészter

Változatai: hímzett organzák, nyírt organzák

7. ábra. Organza függöny⁹

Voile

Az organzához képest sűrűbb szövésű, matt fényű fényáteresztő textília. Tapintását tekintve testes, telt szerkezetű kelme. Könnyen megmunkálható és kezelhető, ezért közkedvelt alapanyag. Leginkább lennel vagy poliészterrel kevert pamutból, vagy csak poliészterből készül. Tisztítás, tárolás után vasalást igényel.

Anyaga 100% poliészter

Változatai: Jacquard szövött; nyomott; hímzett; applikált; nyírt voile-ok

⁸ Forrás: <http://www.fuggonyfutar.hu> (2010-09-18)

⁹ Forrás: http://www.fuggonyfutar.hu/fuggony_anyagok.php (2010-09-18)

8. ábra. Voile függöny¹⁰

Batiszt

Eredendően lenből, később pamutból szőtték. Vékony, ennek ellenére kevésbé áttetsző kelme. Nyersen, fehérítve és egyszínűen színezve, tarkán szőve is előforduló függöny alapanyag. Pamutból és poliészterből változatai nagyon népszerűek.

Batisztot 1595-ben szőtték először Franciaországban.

9. ábra. Batiszt függöny¹¹

Jacquard

¹⁰ Forrás: http://www.fuggonyfutar.hu/fuggony_anyagok.php (2010-09-18)

¹¹ Forrás: http://www.fuggonyfutar.hu/fuggony_anyagok.php (2010-09-18)

Magyarországon máig a legnépszerűbb függönyök. Készítésüknél a kézzel horgolt függönyök technológiáját utánozzák, szinte kivétel nélkül fehérek vagy tört fehér színűek. A jacquard szövetek finom és aprólékos mintázatát a kötési és mintázási módok végtelen számú lehetősége adja. Ezek a függönyök többnyire poliészterből készülnek. Nem igényelnek vasalást, mosás után még nedvesen felfüggesztik őket, súlyuk miatt maguktól kisimulnak.

1801-ben Joshep Maire Jacquard francia szalmakalapkészítő mester feltalált egy újfajta szövőgépet, melyet aztán róla neveztek el. A szövőgép működése inspirálta a 20. században a számítógép programozás kezdetleges technikáját, a lyukkártyák használatát.¹²

10. ábra. Jacquard függöny¹³

Sable

Kinézetében a voile-hoz hasonló, de kevésbé fátýolszerű függönyanyag. Változó vastagságú szálakból szőtt, durvább tapintású textília. A voile-nál nehezebben gyűrődik.

Anyaga 100% poliészter

Változatai: sima sable, jacquard sable

¹² Forrás: <http://www.fuggonyfutar.hu> (2010-09-18)

¹³ Forrás: <http://www.fuggonyfutar.hu> (2010-09-18)

11. ábra. Sable függöny¹⁴

Stuktúr

Hálószővéssel készülő egyszerű, minta nélküli függöny.

Anyaga 100% poliészter

12. ábra. Stuktúr függöny¹⁵

2. Sötétítő vagy dekor függöny anyagok

Double

A sötétítő függönyök nagyon szép változatai készülnek doublé szövetekkel. Ezek a kétoldalasan használatos kettős szövetek lehetőséget adnak kétféle anyagminőség, kétféle mintázat egy kelmén történő bemutatására. Az ízlésesen megválasztott különböző színű, és a kikészítésre eltérően reagáló fonalak együttes alkalmazása további lehetőségeket ad a kivitelezés sokszínűségére és az eltérő igények kielégítésére.

¹⁴ Forrás: <http://www.fuggonyfutar.hu> (2010-09-18)

¹⁵ Forrás: <http://www.fuggonyfutar.hu> (2010-09-18)

13. ábra. Double sötétítő függöny¹⁶

Fényzáró (blacout)

A fény teljes kizárására kitűnően alkalmas ez a 100% poliészterből szőtt textília. A különleges szövési technikának köszönhetően teljes sötétítést biztosít. A korábbi változatoktól eltérően ez a sötétítő függöny már gazdagabb színezhetőséget tesz lehetővé. Nagy választékban készülnek egy, illetve két oldalon színesen nyomott függönyök.

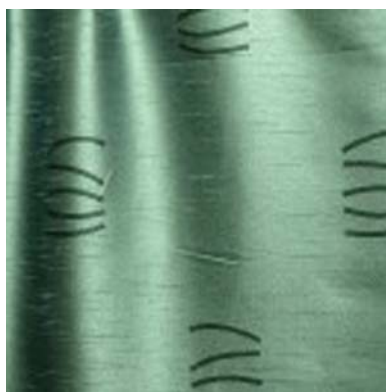
14. ábra. Fényzáró (blackout) sötétítő függöny¹⁷

Szatén

A laza szövetszerkezetben selymes fényű fonalakat alkalmaznak. Ezek a sima kelmék nagyon közkedveltek. Az atlasz kötés alkalmazásával egyedi fényességet, sima felületet és selymes esést nyer a textília. A dekorációs függönyök körében a vastagabb, nehezebb változatai terjedtek el. A jacquard szövessel készült szaténokat apró motívumokkal díszítik. Kiválóan alkalmas nyomott mintázat készítésére is.

¹⁶ Forrás: <http://www.fuggonyfutar.hu> (2010-09-18)

¹⁷ Forrás: <http://www.fuggonyfutar.hu> (2010-09-18)

15. ábra. Szatén sötétítő függöny¹⁸

Jacquard

A jacquard függönyök mintázása végtelen számú lehetőséget rejt magában. A mintázás lehetőségei és az egymással harmonizáló különböző színű fonalak alkalmazása növeli a jacquard függönyök gazdag kínálatát.

16. ábra. Jacquard sötétítő függöny¹⁹

Taft

A vászonkötésű szerkezetben nagyon finom és durvább, fényes fonalak kombinációival készülnek a textíliák. Ezért formatartó, így keményebb fogást is eredményez. A taft nem részesül utókezelésben, ezért gyűrődik. Selyemből, szintetikus szálakból vagy keverékből készül. A választékot tovább gazdagítja a megfelelő jacquard mintázat, valamint az eltérő struktúrájú alapanyagok használata.

¹⁸ Forrás: <http://www.fuggonyfutar.hu> (2010-09-18)

¹⁹ Forrás: <http://www.fuggonyfutar.hu> (2010-09-18)

17. ábra. Taft sötétítő függöny²⁰

Zsenília

A szövet bársonyos, lágy tapintású. Sok esetben díszítőelemként is alkalmazzák.

18. ábra. Zsenília sötétítő függöny²¹

Bársony

Az egyik irányból matt, a másik irányból pedig tompa fényű a szövet felülete. Jellemzősége az anyag felületéből egyenlő magasságban kiemelkedő, nyírt száltakaró.

²⁰ Forrás: <http://www.fuggonyfutar.hu> (2010-09-18)

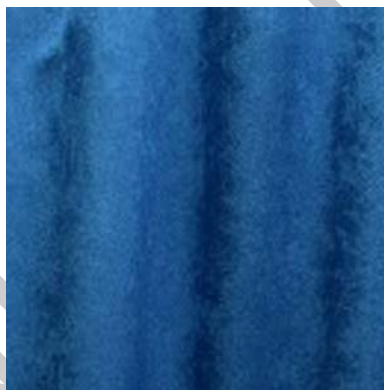
²¹ Forrás: <http://www.fuggonyfutar.hu> (2010-09-18)

19. ábra. Bársony sötétítő függöny²²

Mikroplüss

Bársonyos felületű anyag, egyfajta szőrmeutánczat.

20. ábra. Mikroplüss sötétítő függöny²³

4. Függöny fazonok és stílusok

A függönyök szinte megszámlálhatatlan fazonban és stílusban léteznek.

1. Fényáteresztő vagy sztór függönyök

²² Forrás: <http://www.expressz.hu> (2010-09-18)

²³ Forrás: <http://www.fuggonyfutar.hu> (2010-09-18)

A fényáteresztő függönyök nagy felületeket takarnak, így az anyagminőség, a szín és a mintázat erőteljes hatással bír. Anyagszükséglete nagy, általában két-, háromszoros anyagmennyiségre van szükség az összehúzás utáni szép látvány eléréséhez. Hosszukat tekintve a hosszú, padlóig érő függönyök elegánsabbak, mint a rövid függönyök.

A függöny nagy mennyiségét összehúzó zsinórral húzzuk az ablak méretére. Az összehúzó zsinór mintája befolyásolja az anyag esését. Egyenletesen ráncolja a függönyt, meghatározott minta szerint. Létezik egyszerű ráncolású, lapos hálózású, darázsolt, plisszírozott és csoportosan sűrített is. A felül így kialakult mintázatot és szép esést fokozza a függöny aljában elhelyezett ólomzsinór.

A fényáteresztők ritkán fordulnak elő önmagukban. Céljuk az átláthatóság, a szabad kilátás biztosítása. A hangsúly a belső finomításán, a sarkosságok lágyításán van.

21. ábra. Fényáteresztő függöny²⁴

A 21. ábrán sztór csipkefüggöny látható.

22. ábra. Fényáteresztő függöny²⁵

²⁴ Forrás: <http://www.rokastyle.hu> (2010-09-18)

²⁵ Forrás: <http://www.rokastyle.hu> (2010-09-18)

A 22. ábrán látható fényáteresztő függöny alja bordűrös, csipkemintás, nem igényel eldolgozást.

23. ábra. Csipkefüggöny²⁶

A képen látható csipkefüggöny keskeny méretű, keskeny ajtóra vagy ablakra illik.

24. ábra. Csipkefüggöny²⁷

A csipkefüggönyök igen változatos formában és mintákkal fordulnak elő. Ld. 24. ábra.

2. Sötétítő függönyök

A sötétítő függöny minden élettérbe ajánlott díszítési és árnyékolási forma. Éjjel összehúzva, nappal egyszerű függőleges helyzetben vagy oldalra kikötve is használják őket. A függönyszélek alá kis zsebekbe ólomsúlyok helyezhetők. Így a szélek szépen befordulnak és függőlegesen állnak.

²⁶ Forrás: <http://www.rokastyle.hu> (2010-09-18)

²⁷ Forrás: <http://www.rokastyle.hu> (2010-09-18)

A sötétítő függönyök széthúzott állapotban ugyanazt a látványt nyújtják, mint az oldalszárnyak vagy más néven dekorfüggönyök. Ha a helyiség belmagassága és a nyílászáró nyitási módja engedi, kasmírdrapériát is használnak díszítőelemként. Formája a berendezés stílusához illeszkedve sokféle lehet: húzott vagy íves formájú, feszített, szimmetrikus, aszimmetrikus, vagy vízszintesen redőzött is. Díszítésükhöz szívesen használnak szegőzést, bornis, bojtos díszítést vagy zsinórbevarrást is. Sűrűbb szövésű, mint a fényáteresztők, és van teljesen fényzáró változata is, mely különleges szövési technikával készül. Alapanyag sokféle lehet, természetes, szintetikus vagy kevert szálak.

25. ábra. Sötétítő függöny²⁸

A sötétítő függönyök nagyon széles választékával találkozhatunk mind a színeket, mind a formagazdagságot tekintve.

3. Vitrázsok

A táblafüggönyök nagyon népszerűek. Főleg a konyhákban terjedtek el. Vannak rúdon elhelyezett, ejtett redőzésű vitrázsok, de két rúdra erősítettek is. Az ablak belső keretére erősített vitrázs Rúd tartja a függönyt, és akadályozza a betekintést. Sötétítésre nem alkalmasak, de más típusokkal bátran kombinálhatók.

²⁸ Forrás: <http://www.rokastyle.hu> (2010-09-18)

26. ábra. Vitrázs²⁹

Vitrázsokkal főleg a konyhákban, étkezőkben találkozhatunk. A képen látható függöny alsó és felső szélét is pálcára rögzítették.

27. ábra. Vitrázs³⁰

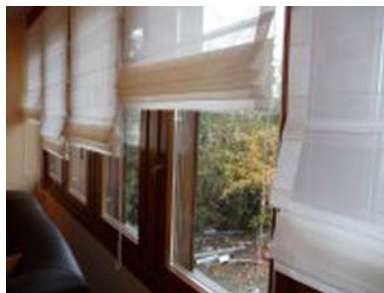
A fenti ábrán lévő vitrázs ajtóra rögzített, alsó és felső szélén is pálcára húzva.

4. Lapfüggönyök

A lapfüggönyök a modern építészet és a minimál stílus térhódításával jelentek meg a belsőépítészetben. A nyílászáró teljes szélességében, általában egymás elé vagy mellé húzható lapokból áll. A lapfüggönyök megjelenítése nagy gondosságot igényel. A kivitelezés magas színvonalat követel, hiszen a legkisebb hiba sem bújhat meg a feszített felületeken.

²⁹ Forrás: <http://www.rokastyle.hu> (2010-09-18)

³⁰ Forrás: <http://www.rokastyle.hu> (2010-09-18)

28. ábra. Lapfüggönyök³¹

A lapfüggönyök ablakok elé, vagy terek elválasztására is alkalmasak.

5. Rolók

A római roló az egyik leglátványosabb, legpraktikusabb és a legkevesebb anyagfelhasználást igénylő árnyékolási mód. Alkalmazható fényáteresztő és sötétítő anyagokból egyaránt. Kezelése rendkívül egyszerű. A különleges függönyrolók vízszintes hólokba lapolva mozgathatók. Dekorációs célokra és sötétítésre is alkalmasak. A textíliákon kívül készülhetnek nád- vagy bambusz-, de akár papírszövetből is. Sokféle típusú belső térhez illenek. Római rolót leginkább konyhákban, étkezőkben, fürdőszobákban alkalmaznak.

29. ábra. Római rolók³²

Az ábrán fényáteresztő anyagból készült rolókat látunk. Látványos, praktikus és kevés anyagot igényel.

³¹ Forrás: <http://www.rokastyle.hu> (2010-09-18)

³² Forrás: <http://www.rokastyle.hu> (2010-09-18)

30. ábra. Római rolók³³

A római rolók kiválóan megférnek egy helyiségben más függönyökkel is, ha a színek, anyagok és formák harmonizálnak egymással.

A lapfüggönyök és római rolók alkalmazásakor magas minőségi követelményeknek kell megfelelni, hiszen a sima felületeknek teljesen ráncmentesnek kell lenniük!

6. Portierek

A lakáson belüli terek elválasztására használt függönyök a portierek. Elsősorban díszítő funkciót töltenek be. Így nemcsak textiltől, hanem térplasztika jellegű anyagokból is gyártják őket, például gyöngyből, pálcákból, golyókból is.

7. Drapériák

A drapéria a karnisok díszítésére, takarására szolgál. Karnistakarást elsősorban dekor anyagokból készítenek, mert azok nem átlátszók. Sokféle technológiával készülhet, minden olyan textília alkalmas rá, amit a függönyök készítésére használnak. A drapéria mind anyagában, mind megjelenésében emeli a függöny hatását.

³³ Forrás: <http://www.rokastyle.hu> (2010-09-18)

31. ábra. Drapéria³⁴

A drapériák kivitelezésénél és elhelyezésénél ügyelni kell arra, hogy ne akadályozzák az ablakok nyitását, záródását.

A különféle függönyök egy térben való alkalmazása színessé teszi otthonunkat, ha ügyelünk a színek, formák és stílusok harmóniájára.

5. Függönyök készítése

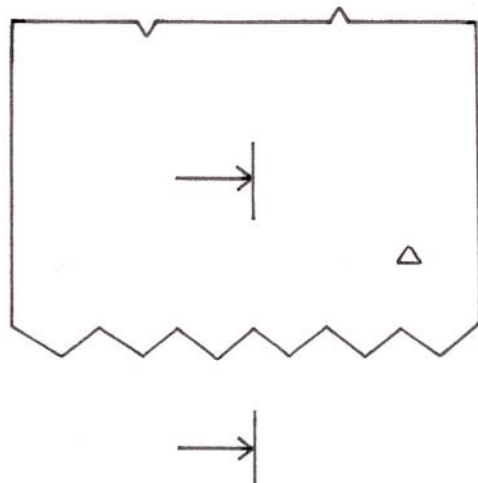
1. Aljak eldolgozása:

A fényáteresztő és sötétítő függönyök aljának eldolgozása történhet:

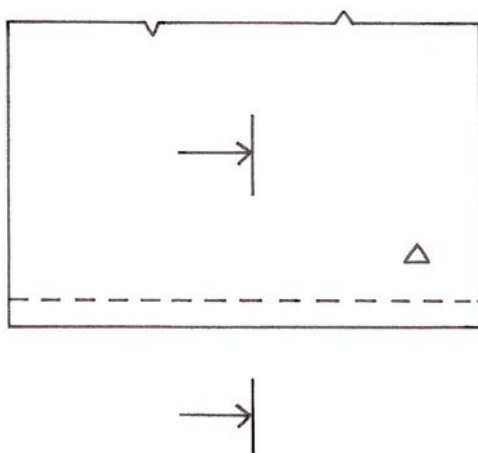
- **Bordűr mintázat alkalmazásával:** ebben az esetben nincs szükség a szél eldolgozására, hiszen a szövés a mintázattal lezárja az aljvonalat;
- **Szél kétszeres behajtásával:** általában 2x2,5 cm szélesen;
- **Ólomzsinór befogásával a feszes tartás érdekében:**
 - a) előre, a szövés által bedolgozva;
 - b) utólag, besodorva zsinórházba fogva tűzéssel; cikcakk öltéssel befogva.

Bordűrös alj

³⁴ Forrás: <http://www.rokastyle.hu> (2010-09-18)

32. ábra. Bordűrös aljú függöny³⁵

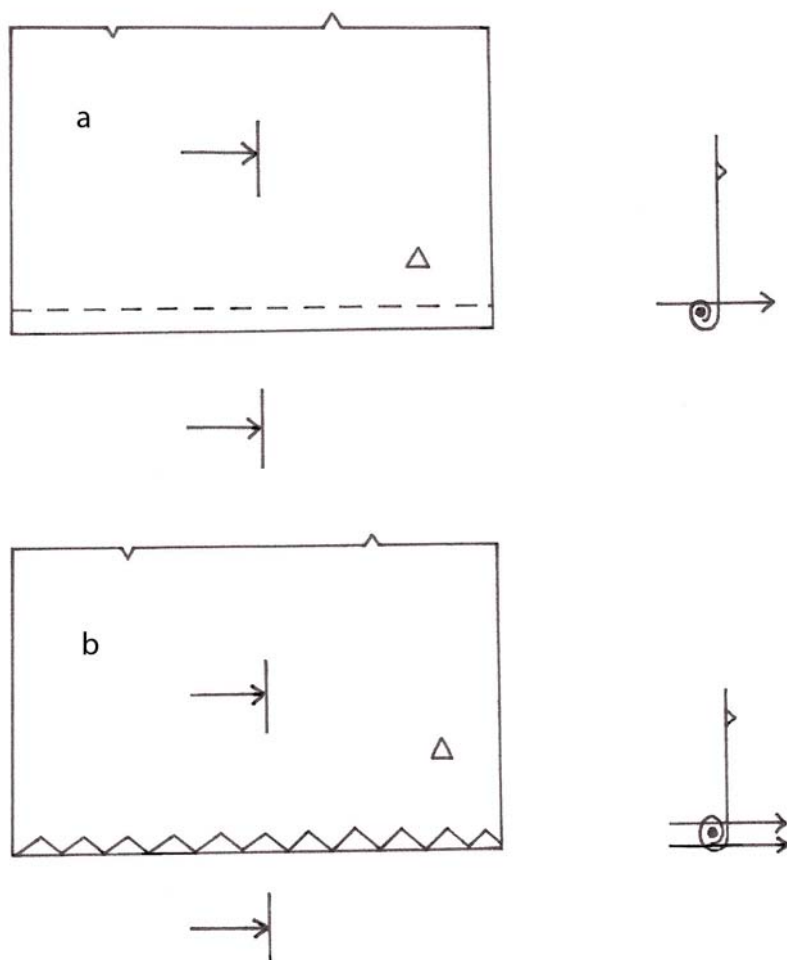
33. ábra. Bordűrös aljú függöny metszeti ábrája³⁶

Ennél az aljmegoldásnál a függöny alsó szélét már a szövésnél kialakított mintával szegik, így nincs szükség az alj eldolgozására.

Szél kétszeres behajtása

³⁵ Forrás: <http://www.fuggonyfutar.hu> (2010-09-18)

³⁶ Forrás: Saját készítésű műszaki ábra (2010-09-25)

34. ábra. Függöny alj metszeti ábrája³⁷

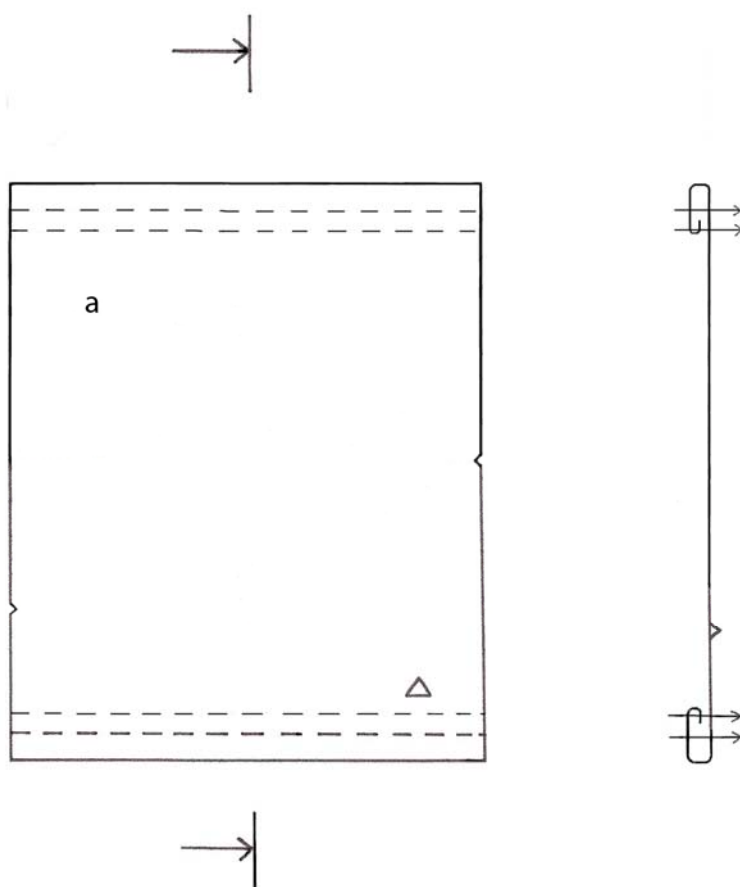
A fenti ábra a függöny aljának eldolgozását a szél kétszeres behajtásával mutatja. Ezt a megoldást általában sötétítő függönyök vagy olyan fényáteresztő függönyök aljának elkészítésénél alkalmazzák, melyekre nem kerül ólomzsinór.

Műveleti sorrend:

- Aljavonal kétszeres behajtása 2,5 cm-es behajtás szélességgel;
- Aljavonal tűzése 2,3 cm tűzésszélességgel

Ólomzsinór befogása

³⁷ Forrás: Saját készítésű műszaki rajz (2010-09-25)

35. ábra. Ólomzsinóros alsó szél eldolgozásának metszeti ábrái³⁸

a. Műveleti sorrend:

- Aljavonal besodrása 1,0 cm-es besodrás szélességgel;
- Aljavonal tűzése 0,4 cm-es tűzés szélességgel

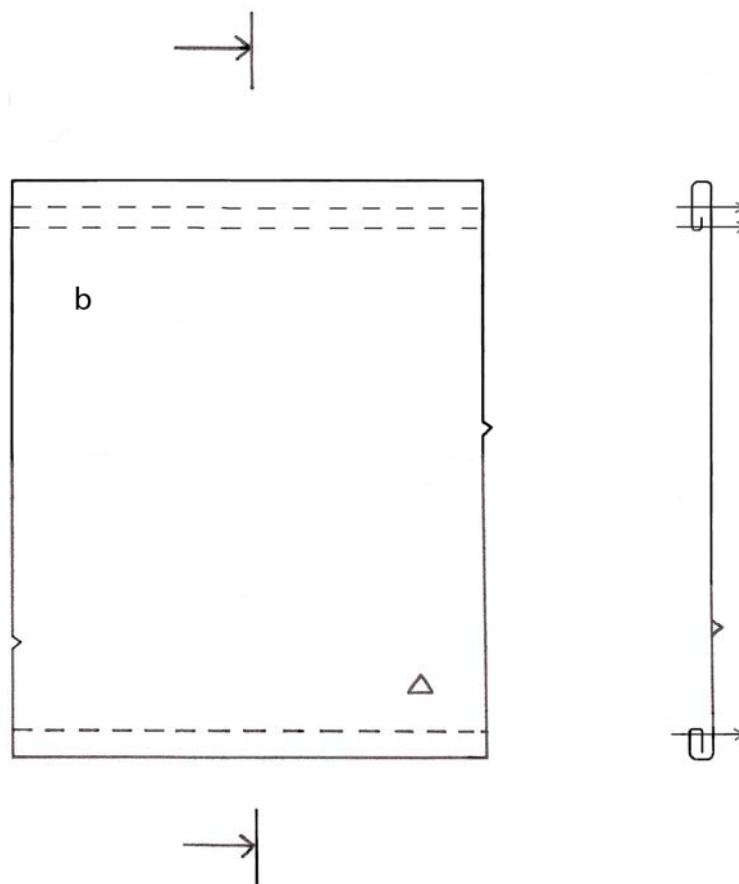
b. Műveleti sorrend:

- Aljavonal besodrása 1,0 cm-es besodrás szélességgel;
- Aljavonal tűzése cikk-cakk varrattal

A vitrázsok felső (és alsó) szélé eldolgozható a **rudak, pálcák vagy zsinórok számára készített nyílással**. Ez a nyílás elhelyezkedhet közvetlenül a függöny felső (és alsó) szélén, de a zsinórház felett még alkalmazhatnak a függöny felső (és alsó) széléből kialakított kis fodrot is. Ezt szemlélteti a következő ábra.

³⁸ Forrás: Saját készítésű műszaki rajz (2010-09-25)

Vitrázs alsó és felső széle fodorral

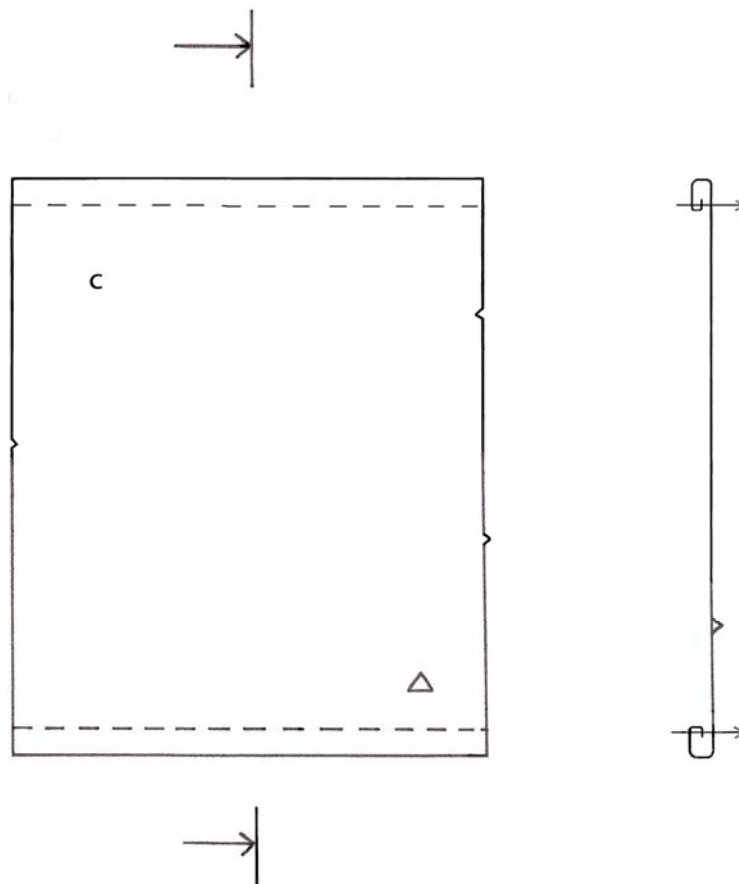
36. ábra. Vitrázs metszeti ábrája alsó és felső fodorral³⁹

a. Műveleti sorrend:

- Alsó és felső szél 1,0 majd 5,0 cm-es behajtása;
- Pálcák helyének elkészítése a pálcák méretéhez igazodóan, leggyakrabban a szélek 4,8 cm-es és 3,0 cm-es tűzésszélességgel való tűzésével, fodrok készítésével

Vitrázs felső széle fodorral

³⁹ Forrás: Saját készítésű műszaki rajz (2010-09-25)

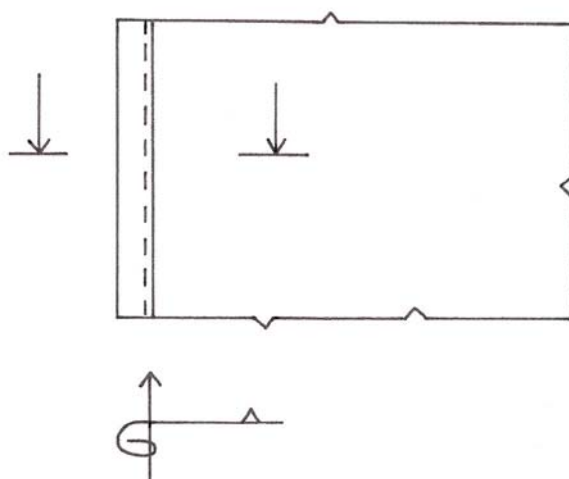
37. ábra. Vitrázs metszeti ábrája felső fodorral⁴⁰

b. Műveleti sorrend:

- Alsó szél behajtása 2x2,0 cm-es behajtás szélességgel;
- Alsó szél tűzése 1,8 cm-es tűzésszélességgel;
- Felső szél 1,0 majd 5,0 cm-es behajtása;
- Pálcák helyének elkészítése a szélek 4,8 cm-es és 3,0 cm-es tűzésszélességgel való tűzésével, fodor készítésével

Vitrázs alsó és felső szélén pálcával

⁴⁰ Forrás: Saját készítésű műszaki rajz (2010-09-25)

38. ábra. Vitrázs metszeti ábrája⁴¹

c. Műveleti sorrend:

- Alsó és felső szél behajtása 1,0 és 2,0 cm-es behajtás szélességgel;
- Alsó és felső szél letűzése 1,8 cm-es tűzésszélességgel, a pálcák helyének kialakításával

A lapfüggönyök felső széle hasonló megoldással készülhet.

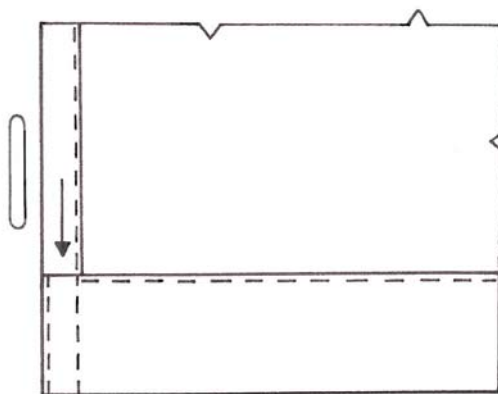
A római rolók felső szélének eldolgozása szintén hasonló módon történhet.

A drapériák széleit a szélek **kétszeres behajtásával** készítik.

2. Oldalak eldolgozása:

Az oldalak eldolgozása általában **keskenyen kétszer behajtva** történik, például 2x1 cm behajtásával és tűzésével.

⁴¹ Forrás: Saját készítésű műszaki rajz (2010-09-25)

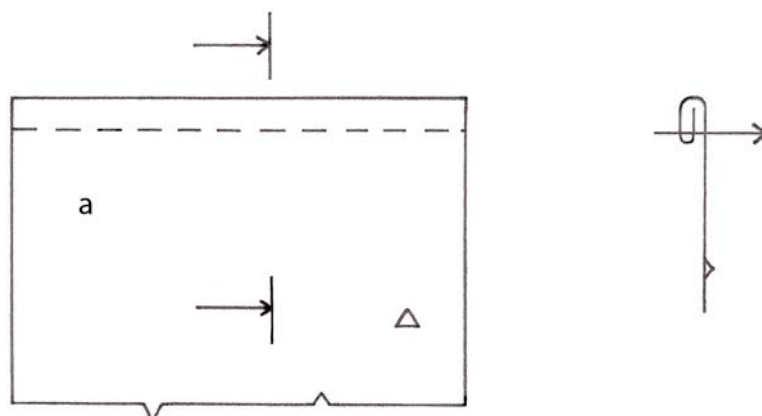

39. ábra. Függöny oldalának metszeti ábrája⁴²

Műveleti sorrend:

- Szélek behajtása 2x1,0 cm-es behajtás szélességgel;
- Szélek letűzése 0,8 cm-es tűzésszélességgel

Az oldalak aljánál kis zsebeket képezve **ólomsúly** helyezhető el, mely a szélek feszes tartását biztosítja, és megakadályozza a szélek befordulását és felugrását. Lásd 40. ábra.

40. ábra. Függöny aljának fonákoldali nézeti képe⁴³

⁴² Forrás: Saját készítésű műszaki rajz (2010-09-25)

⁴³ Forrás: Saját készítésű műszaki rajz (2010-09-25)

Műveleti sorrend:

- Oldalak eldolgozása 2x1,0 cm-es behajtással és 0,8 cm-es tűzésszélességgel;
- Aljvonal felhajtása 2x4,0 cm-es behajtás szélességgel, letűzése 3,8 cm-es tűzésszélességgel az oldalszegések szélességében szabadon hagyva;
- Oldalak széleinek letűzése 0,1 cm-es tűzésszélességgel;
- Zseb elkészítése az oldal tűzéssel párhuzamosan, az ólomsúly méretének megfelelően

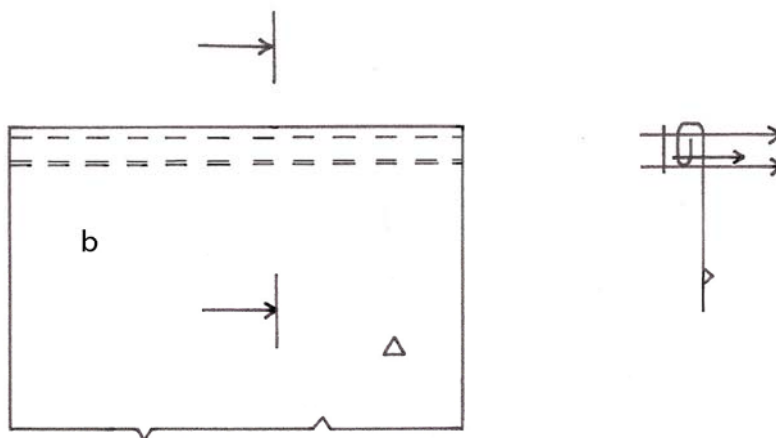
3. Felső szélek eldolgozása:

A függönyök készülhetnek behúzó zsinórral vagy más néven ráncoló szalaggal, mely a többszörös anyaghányadot az ablak méretére ráncolja össze, meghatározott formában.

A függönyök felső széleinek eldolgozása történhet:

- a szél **kétszeres behajtásával**;
- a szél **kétszeres behajtásával, és a behúzó rávarrásával**;
- a behúzó a függöny nyers szélére **lapolásával**, és rátűzéssel;
- felső szél **széles visszahajtásával, behúzó rávarrásával**

Szél kétszeres behajtása

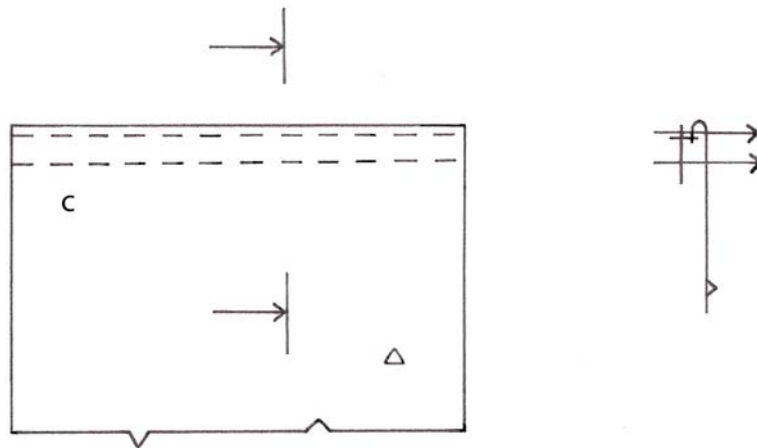

41. ábra. Függöny felső szélének metszeti ábrája⁴⁴

a. Műveleti sorrend:

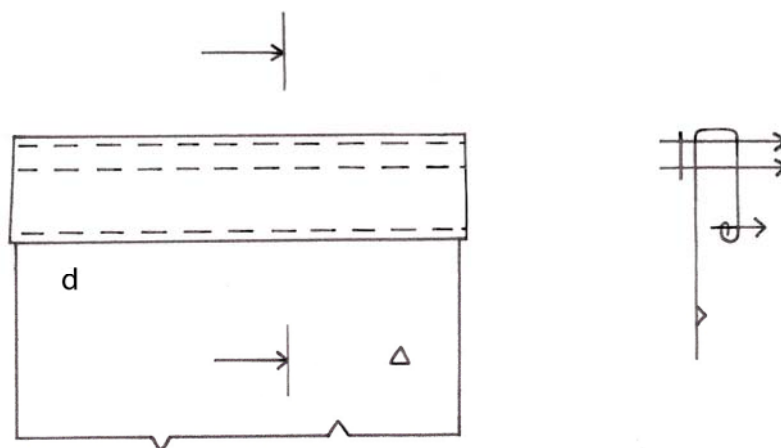
- Felső szél behajtása 2x2,5 cm behajtás szélességgel;
- Felső szél letűzése 2,3 cm-es tűzésszélességgel

⁴⁴ Forrás: Saját készítésű műszaki rajz (2010-09-25)

Szél kétszeres behajtása és behúzó rávarrása42. ábra. Függönybehúzás felső szél metszeti ábrája⁴⁵b. Műveleti sorrend:

- Felső szél behajtása 2x2,5 cm behajtás szélességgel;
- Felső szél letűzése 2,3 cm-es tűzésszélességgel
- Behúzó felvarrása a behajtott felső szél fonák oldalára, széleitől 0,1 cm-es tűzésszélességgel

Behúzó felső szélre lapolása és tűzése⁴⁵ Forrás: Saját készítésű műszaki rajz (2010-09-25)

43. ábra. Függöny felső szélének metszeti ábrája⁴⁶

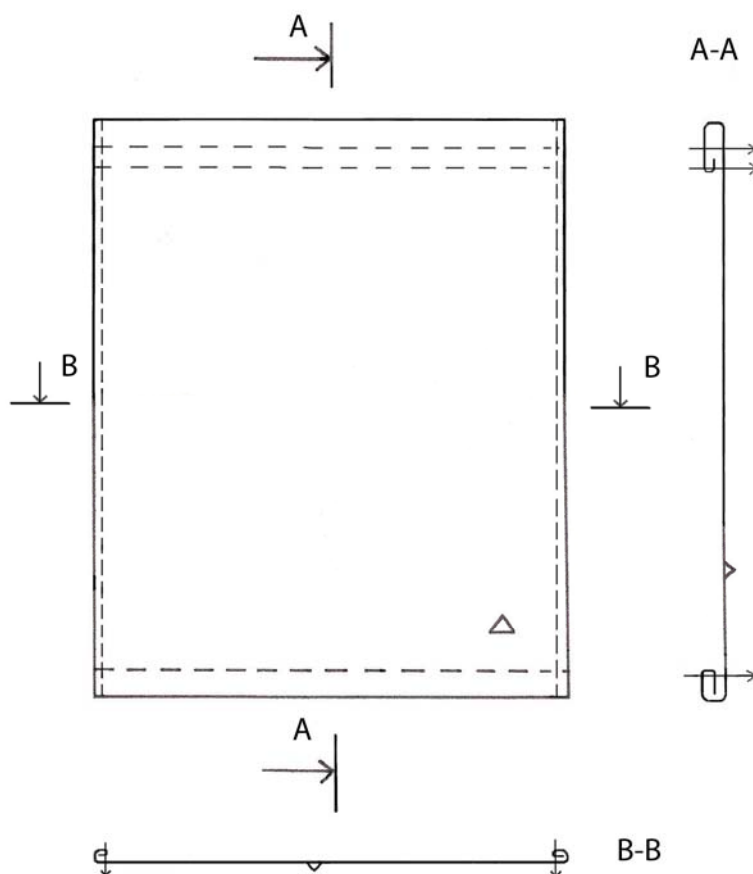
c. Műveleti sorrend:

- Függönybehúzó színoldalának a függöny felső szélére lapolása 1,0 cm-re, 0,1 cm-es tűzésszélességgel;
- Visszahajtás a fonákoldal felé, 0,1 cm-es szegélyt képezve a behúzó felé;
- Függönybehúzó másik végének letűzése 0,1 cm-es tűzésszélességgel

Ezt a megoldást főleg vastag anyagból készült sötétítő függönyök esetében alkalmazzák.

Felső szél széles visszahajtása, behúzó rávarrása

⁴⁶ Forrás: Saját készítésű műszaki rajz (2010-09-25)

44. ábra. Függöny fodros felső szélének metszeti ábrája⁴⁷

d. Műveleti sorrend:

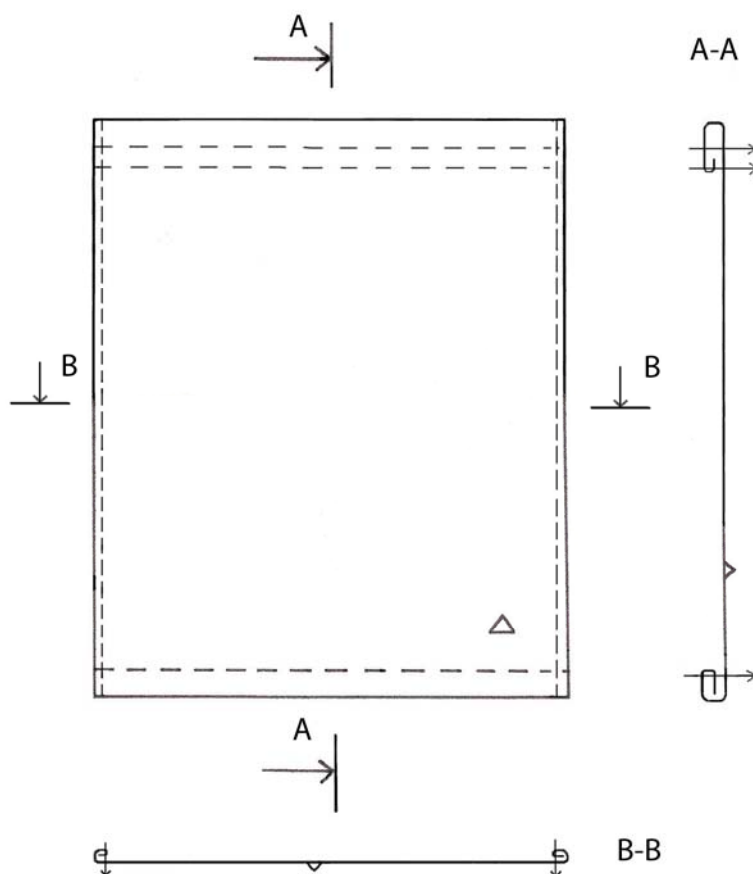
- Függöny felső szélének behajtása 2x1,0 cm-es behajtás szélességgel a színoldal felé;
- Felső szél letűzése 0,8 cm-es tűzésszélességgel;
- Függöny felső szélének kihajtása a színoldalra meghatározott méretben;
- Függönybehúzó felvarrása a fonákoldalra a hajtott szél alá 0,1 cm-es tűzésszélességgel;
- Függönybehúzó másik szélének letűzése 0,1 cm-es tűzésszélességgel

A fenti technológiával csak olyan függönyök fodorját készíthetik, melyeknek szín- és fonákoldala egyforma képet mutat.

4. Függöny készítése:

⁴⁷ Forrás: Saját készítésű műszaki rajz (2010-09-25)

A fent bemutatott oldal, alsó és felső szél eldolgozási módok sokféle módon variálhatók a függönyök alapanyagai, vagy éppen a stílus szerint. A következőkben egy konyhai vitrázs példája mutatja egy függöny elkészítésének teljes menetét.

45. ábra. Konyhai vitrázs nézeti és metszeti ábrája⁴⁸

Műveleti sorrend:

- Oldalak behajtása 2x1,0 cm-es behajtás szélességgel;
- Oldalak tűzése 0,8 cm-es tűzésszélességgel;
- Alsó szél behajtása 2x2,0 cm-es behajtás szélességgel;
- Alsó szél tűzése 1,8 cm-es tűzésszélességgel;
- Felső szél 1,0 majd 5,0 cm-es behajtása;
- Pálcák helyének elkészítése a szélek 4,8 cm-es és 3,0 cm-es tűzésszélességgel való tűzésével, fodor készítésével

⁴⁸ Forrás: Saját készítésű műszaki rajz (2010-09-25)

Összefoglalás

A függönyök készítésének módja igen változatos. A fent bemutatott függönykészítési technológiák mellett számos más megoldás is létezik, alkalmazhatunk például rolni pántos megoldást stuktúr függönyökön, széles szatén szalag aljvonalra varrását, vagy csipke, rojt, stb. rádolgozását is. Míg régebben a felső széleket a csipeszek alatt behajtogatták, ma már szinte mindig függönybehúzókat alkalmaznak.

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

1. feladat. Tanára irányításával vizsgálják meg a tanteremben lévő függönyöket! Próbálják azonosítani a tanult függönyfajták ismeretében! Készítsenek jegyzetet!
2. feladat. Otthoni munka keretében gyűjtse össze, milyen függönyök találhatók az otthonában! Megfigyeléseiről készítsen jegyzetet!
3. feladat. Az otthonában található függönyök azonosítása után rajzolja le nézeti képüket, és készítse el metszeti ábrákat!
4. feladat. A tanműhelyben, tanára irányításával varrjon fel különbözőképpen behúzókat egy-egy függönydarabra! Beszéljék meg a munka menetét!

Megoldás

1. feladat. Tanári irányítással végezzék a munkát!
2. feladat. Az otthoni munkát tanára segítségével értékeljék az órán!
3. feladat. Az otthoni munkát tanára segítségével értékeljék az órán!
4. feladat. Tanári bemutatással és magyarázattal készítse el a
 - szél kétszeres behajtását!
 - szél kétszeres behajtásával készülő felső szél eldolgozást és a behúzó felvarrását!
 - behúzó felső szélre lapolását és rátűzését!
 - felső szél széles visszahajtását, és a behúzó felvarrását!

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. feladat

Csoportosítsa a függönyöket rendeltetési céljuknak megfelelően!

2. feladat

Írjon példákat a fényáteresztő függönyök alkalmazására! Milyen sztór függönyöket helyezne el az alábbi helyiségekben?

Konyha: _____

Nappali: _____

Hálószoza: _____

Gyermekszoba: _____

Fürdőszoba: _____

3. feladat

Sorolja fel, milyen sötétítő függöny fajtákat ismer!

4. feladat

Egészítse ki a következő mondatokat!

A függönyöknek esztétikai szerepükön túl, szerepük is van. Szabályozzák a, vagy teljesen elzárják azt. Hő- és hangszigetelők is, meggátolják, hogy A betekintés kultúránként változó, mindenesetre a rendszerint elfüggönyözik. A mi kultúránkban függöny szinte mindig kerül az ablakokra.

5. feladat

Sorolja fel a 6 leggyakoribb fényáteresztő függöny alapanyagot! Fogalmazza meg leglényegesebb tulajdonságaikat!

6. feladat

Soroljon fel 5 példát a dekorációs függönyök alkalmazására!

7. feladat

Sorolja fel, milyen technológiával készülhetnek a fényáteresztő függönyök felső szélei!

8. feladat

Fejtse ki, mi a szerepe az ólomzsinóroknak és az ólomsúlyoknak a függönykészítés során!

Ólomzsinór: _____

Ólomsúly: _____

9. feladat

Rajzolja le a felső szélén fodorral készülő, pálcára húzott, alól szabadon lógó vitrázs nézeti képét és készítésének metszeti ábráját! Írjon hozzá műveleti sorrendet!

MUNKA

MEGOLDÁSOK

1. feladat

A függönyök csoportosítása:

5. Fényáteresztő (sztór) függönyök
6. Sötétítő függönyök
7. Római rolók
8. Lapfüggönyök
9. Drapériák
10. Vitrázsok

2. feladat

- Konyha: alul és fölül pálcára húzott vitrázs
- Nappali: színes lapfüggönyök
- Hálószoza: fényáteresztő csipkefüggöny és sötétítő függöny drapériával
- Gyermekszoba: mesefigurás mintás fényáteresztő függöny és színes sötétítő függöny
- Fürdőszoba: római roló fényáteresztő anyagból

3. feladat

A sötétítő függönyök fajtái

- Két oldalról behúzható
- Dekorsál
- Egy oldalról behúzható
- Felső drapéria
- Felső drapéria és dekorsál
- Felső drapéria és behúzható sötétítő
- Csak méteráru

4. feladat

A függönyöknek esztétikai szerepükön túl, funkcionális szerepük is van. Szabályozzák a fény beáramlását, vagy teljesen elzárják azt. Hő- és hangszigetelők is, meggátolják, hogy betekintsenek otthonunkba. A betekintés kultúránként változó, mindenesetre a hálósobákat rendszerint elfüggönyözik. A mi kultúránkban fényáteresztő függöny szinte mindig kerül az ablakokra.

5. feladat

1. Organza: Laza szerkezetű, áttetsző kelme selyemből, viszkózból vagy poliészterből. Csúszik és könnyen gyűrődik.
2. Voile: Sűrűbb szövésű, testes, telt szerkezetű kelme. Lennel vagy poliészterrel kevert pamutból készül vagy csak poliészterből. Gyűrődik.
3. Batiszt: Lenből vagy pamutból készül, vékony, kevésbé áttetsző kelme. Ma már poliészterből is készítik.
4. Jacquard: A kézzel horgolt technológiát utánozzák, fehérek vagy tört fehérek. A kötési és mintázási módok végtelen lehetősége adja a mintázás sokféleségét.
5. Sable: Kinézetében a voile-hez hasonló, de kevésbé fátyolszerű anyag. Változó vastagságú szálakból szőtt, durvább textília. Nehezen gyűrődik.
6. Stuktúr: Hálósövessel készülő, egyszerű, minta nélküli függöny. Anyaga lehet 100% poliészter.

6. feladat

Dekor függönyök alkalmazása:

- Hálósobák vagy nappalik drapériái
- Nappalikban elhelyezett dekorsálak
- Nappalik térelválasztóként funkcionáló lapfüggönyei
- Előterek, fürdőszobák római rolói
- Hálósobákban alkalmazott jacquard mintás sötétítő függönyök

7. feladat

A függönyök felső széleinek eldolgozása történhet:

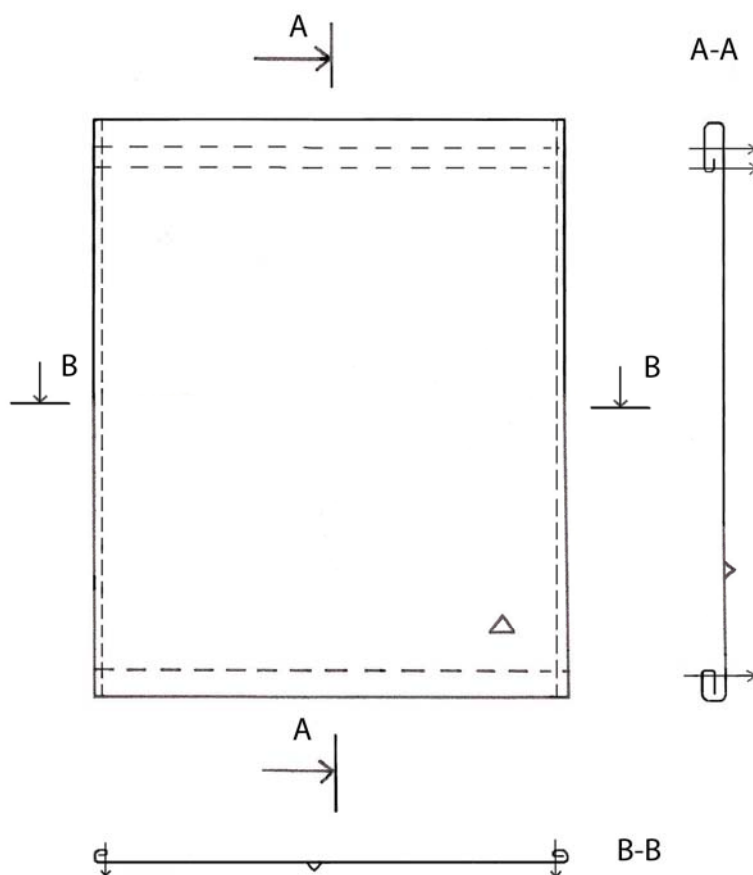
- a szél kétszeres behajtásával;
- a szél kétszeres behajtásával, és a behúzó rávarrásával;
- a behúzó a függöny nyers szélére lapolásával, és rátűzéssel;
- felső szél széles visszahajtásával, behúzó rávarrásával

8. feladat

Ólomzsinór: A függönyök aljába bedolgozva a feszes tartást biztosítja. A bedolgozás történhet a szövés által vagy besodorva, zsinórházba fogva.

Ólomsúly: Az oldalak aljánál kis zsebeket képezve ólomsúly helyezhető el, mely a szélek feszes tartását biztosítja, és megakadályozza a szélek befordulását és felugrását.

9. feladat

46. ábra. Felső szélén fodorral készülő, pálcára húzott, alól szabadon lógó vitrázs nézeti képe és metszeti ábrája⁴⁹

Műveleti sorrend:

- Oldalak behajtása 2x1,0 cm-es behajtás szélességgel;
- Oldalak tűzése 0,8 cm-es tűzésszélességgel;
- Alsó szél behajtása 2x2,0 cm-es behajtás szélességgel;
- Alsó szél tűzése 1,8 cm-es tűzésszélességgel;
- Felső szél 1,0 majd 5,0 cm-es behajtása;
- Pálcák helyének elkészítése a szélek 4,8 cm-es és 3,0 cm-es tűzésszélességgel való tűzésével, fodor készítésével

⁴⁹ Forrás: Saját készítésű műszaki rajz (2010-09-25)

IRODALOMJEGYZÉK

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Bock Sándor: Ruhaipari anyag- és áruismeret II., Műszaki Könyvkiadó, 1983
- <http://fuggonyshop.hu>
- <http://www.fuggonyfutar.hu>
- <http://pie-enterior.hu/fenyatereszto-fuggony>
- <http://www.gardenia.hu/>
- <http://www.ezermester.hu>

AJÁNLOTT IRODALOM

- Bock Sándor: Ruhaipari anyag- és áruismeret II., Műszaki Könyvkiadó, 1983
- <http://fuggonyshop.hu>
- <http://www.fuggonyfutar.hu>
- <http://pie-enterior.hu/fenyatereszto-fuggony>
- <http://www.gardenia.hu/>
- <http://www.ezermester.hu>

A(z) 1325–06 modul 014–es szakmai tankönyvi tartalomeleme
felhasználható az alábbi szakképesítésekhez:

A szakképesítés OKJ azonosító száma:	A szakképesítés megnevezése
33 542 05 0100 21 02	Lakástextil-készítő
33 542 05 0010 33 01	Csecsemő- és gyermekruha-készítő
33 542 05 0010 33 02	Férfiszabó
33 542 05 0010 33 03	Női szabó

A szakmai tankönyvi tartalomelem feldolgozásához ajánlott óraszám:
18 óra

MUNKANYAG

A kiadvány az Új Magyarország Fejlesztési Terv
TÁMOP 2.2.1 08/1–2008–0002 „A képzés minőségének és tartalmának
fejlesztése” keretében készült.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

Kiadja a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet
1085 Budapest, Baross u. 52.

Telefon: (1) 210–1065, Fax: (1) 210–1063

Felelős kiadó:
Nagy László főigazgató